

УДК 811.112.2'373]:378.147.091.33-028.22
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/71-2-25>

Євгенія МАКАРСЬКА,
orcid.org/0000-0003-3899-4488
старший викладач кафедри ділової іноземної мови та перекладу
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
(Харків, Україна) kafmov2018@gmail.com

Ірина ГЛАДКИХ,
orcid.org/0000-0001-5382-6066
викладач кафедри ділової іноземної мови та перекладу
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
(Харків, Україна) irinagladkihh1@gmail.com

ВІЗУАЛІЗАЦІЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ НАВЧАННЯ ЛЕКСИКИ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ ВИВЧЕННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Стаття присвячена визначенню особливостей використання методу візуалізації та обґрунтуванню доцільності використання зображень під час навчання студентів лексики на початковому етапі вивчення німецької мови. У роботі розглянуто зарубіжні та вітчизняні погляди щодо використання методу візуалізації, наведено аргументи на користь застосування візуальних засобів навчання, висвітлено історичні витоки візуалізації під час навчання іноземної мови, описано критерії щодо використання зображень, розкрито основні типи та функції зображень, етапи роботи студентів із зображеннями. У сучасному освітньому просторі візуальні засоби навчання стали важливим методичним інструментом викладача і можуть бути ефективно використані для засвоєння лексичного матеріалу студентами. Візуалізація як один з варіантів наочності відіграє важливу роль у розвитку пам'яті, при чому чим більше каналів сприйняття одночасно задіяні в процесі отримання, обробки та застосування інформації, тим вище ймовірність міцного засвоєння вивченого матеріалу. У роботі наведено приклади лексичних вправ із зображеннями, які були використані на заняттях німецької мови серед студентів другого та третього курсів факультету міжнародних економічних відносин і туристичного бізнесу Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Для запам'ятовування нових лексичних одиниць студентам було запропоновано візуальні словники до кожної теми, а для закріплення слів – лексичні вправи, метою яких є формування навичок монологічного та діалогічного говоріння та розвиток творчих здібностей. Ці вправи можуть використовуватись на різних етапах заняття в залежності від мети. Для розробки прийомів підвищення ефективності використання засобів візуалізації та підвищення мотивації до вивчення німецької мови було проведене опитування серед студентів. Як зазначила більшість студентів (85%), використання зображень допомагає краще зрозуміти та запам'ятати переклад слів, підвищує мотивацію до вивчення німецької мови, пробуджує інтерес, розвиває фантазію та креативність. Для 15% опитаних візуальні засоби не відіграють важливої ролі під час запам'ятовування нових лексичних одиниць.

Ключові слова: візуалізація, зображення, ілюстрації, навчання лексики, вивчення мови, мотивація, переклад слів.

Yevheniia MAKARSKA,
orcid.org/0000-0003-3899-4488
Senior Lecturer at the Department of Business Foreign Languages and Translation
V.N. Karazin Kharkiv National University
(Kharkiv, Ukraine) kafmov2018@gmail.com

Iryna HLADKYKH,
orcid.org/0000-0001-5382-6066
Lecturer at the Department of Business Foreign Languages and Translation
V.N. Karazin Kharkiv National University
(Kharkiv, Ukraine) irinagladkihh1@gmail.com

VISUALIZATION AS AN EFFECTIVE TOOL FOR TEACHING VOCABULARY AT THE INITIAL STAGE OF LEARNING THE GERMAN LANGUAGE

The article is devoted to determining the peculiarities of using the visualization method and justifying the feasibility of using images while teaching vocabulary to the students at the initial stage of learning the German language. The

work examines foreign and domestic views on the use of the visualization method, provides arguments in favor of the use of visual teaching aids, highlights the historical origins of visualization while teaching the foreign language, describes the criteria for using images, and reveals the main types and functions of images and the stages of students' work with images. In the modern educational space, visual teaching aids have become an important methodical tool of the teacher and can be effectively used for mastering the lexical material by the students. Visualization as one of the visual options plays an important role in the development of memory. The more channels of perception are simultaneously involved in the process of obtaining, processing and using the information, the higher is the probability to remember the studied material. The examples of the vocabulary exercises with images that were used in the German language classes among the second- and third-year students of the School of International Economic Relations and Travel Business of V.N. Karazin Kharkiv National University have been given in the article. To memorize new lexical items, students were offered visual dictionaries for each topic, and to remember the words the lexical exercises were used, the purpose of which is the formation of monological and dialogical speaking skills and the development of creative abilities. These exercises can be used at different stages of the lesson depending on the goal. A survey was conducted among the students to develop the techniques for increasing the efficiency of using visualization tools and increasing motivation to learn German. As the majority of students (85%) noted, the use of images helps understand and remember the translation of the words better, increases motivation to learn German, awakens interest, develops imagination and creativity. For 15% of the respondents, visual aids do not play an important role when memorizing new lexical items.

Key words: visualization, images, illustrations, vocabulary learning, language learning, motivation, word translation.

Постановка проблеми. Інтеграція візуальних компонентів у процес навчання іноземної мови не є нововведенням. Загалом принцип наочності є одним з базових методичних принципів навчання будь-якого фаху, оскільки забезпечує запам'ятовування та формування чіткого уявлення про певне явище та полегшує засвоєння будь-яких знань, умінь і навичок молодого покоління. Наочність відіграє важливу роль у розвитку пам'яті, при чому чим більше каналів сприйняття одночасно задіяні в процесі отримання, обробки та застосування інформації, тим більше асоціативних зв'язків утворюється й тим вище ймовірність міцного засвоєння вивченого матеріалу. Крім того, слід зазначити, що за допомогою візуалізації можна коротко, зрозуміло та зручно подати великий обсяг інформації.

У сучасному освітньому просторі технічні засоби навчання стали важливим методичним інструментом викладача і можуть бути ефективно використані для вдосконалення процесу навчання та засвоєння лексичного матеріалу. Візуалізація як один з варіантів наочності активно використовується в умовах сучасного навчання із застосуванням медіа-ресурсів.

Існує ряд аргументів щодо застосування зображень у навчанні іноземної мови. По-перше, це педагогічний аргумент: ми сприймаємо реальність за допомогою зображень та навчаємося через чуттєве сприйняття. По-друге, це навчально-психологічний аргумент: якщо інформація представлена у формі зображень, вона легше сприймається, ніж друкована інформація у вигляді тексту. За допомогою зображень можна краще представити та роздивитися деталі. Також зображення допомагають запам'ятовувати інформацію, тому що «інформація, яку ми сприймаємо,

несвідомо запам'ятовується у вигляді зображень» (Macaire, Hosch, 1996: 13). Наступний аргумент на користь зображень – це їх багатозначність та різноманітність варіантів використання. Одне й те саме зображення може бути інтерпретовано по-різному. Перевагою використання методу візуалізації є сприяння розвитку креативності та фантазії у студентів. Четвертий аргумент, дидактичний: те, що оптично сприймається, сприяє говорінню та пробуджує асоціації. У книзі *Bilder in der Landeskunde* наводиться ще один аргумент щодо впровадження зображень на заняттях іноземної мови, краєзнавчий. З першого погляду зображення сприймаються суб'єктивно. Те, що в одній культурі є гарним, в іншій може сприйматися як комічне. Студентів слід вчити, що інше це не обов'язково комічне, просто по-іншому сприймається. Для цього треба розширювати коло інтересів та знання інших культур.

У зв'язку з підвищенням інтересу до застосування методу візуалізації на заняттях з іноземної мови виникає потреба в обміні досвідом та аналізі застосування різних інструментів візуалізації в методиці викладання іноземної мови, зокрема при роботі з лексичним матеріалом на початковому етапі вивчення німецької мови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зображення та візуальні медіа були протягом тривалого часу предметом дидактичних дискусій як вітчизняних, так і зарубіжних авторів. Зважаючи на складність процесу навчання, у ньому використовуються різноманітні методи та засоби. Зокрема, викладачі обирають прийоми та інструменти для покращення процесу заняття та активізації участі студентів на свій вибір. Засоби і прийоми, які використовуються в процесі заняття, служать для того, щоб воно було ефективним і цікавим. Використання

засобів наочності бере свій початок ще з глибокої давнини. Зокрема, цим періодом називають давньогрецькі та латинські народи 150 р. до н. Каллахан (1988) стверджує, що в давні часи, коли людство було ще недосвідченим, коли ще не було винайдено читання та письма, люди навчали своїх дітей за допомогою різних місцевих інструментів. Серед них візуалізація вважалася найефективнішим і потрібним на той час інструментом. Наприклад, малюючи карту на землі, батьки показували дітям різні адреси та напрямки. Крім того, релігійні знання виражалися через картини, висічені на стінах і печерах.

У XVII столітті чеський теолог та педагог Ян Амос Коменський вказав на важливість використання наочності в процесі навчання і назвав принцип наочності «золотим правилом дидактики». Візуальність – це не лише навчання за допомогою зору, але й тип отримання інформації, який включає всі людські почуття та емоції. Іншими словами, за допомогою візуальних засобів людина отримує візуальний образ інформації, яку вивчає, що полегшує процес збереження цієї інформації в пам'яті протягом тривалого часу та використання її в повсякденному житті.

Починаючи з 1860-х років у викладанні іноземної мови для наочності використовувалися зображення. Проте з середини 1940-х років цей метод почали вважати застарілим. Основна увага приділялася змісту зображення та його формі, при цьому не враховувалися процеси індивідуальної обробки зображень.

Аудіовізуальний (структурно-глобальний) метод виник у Франції у 50-і роки ХХ ст. Почали поступово вводити зображення під час вивчення мови, розмірковувати над ілюстраціями та їх функціями. Зображення використовувалися в оформленні, побудові лекцій та у країнознавстві. Через декілька років для ілюстрації текстів почали використовувати фотографії. Ще через деякий час текст, який описував ситуації з повсякденного життя, почали ділити на частини, та до кожної частини підбирати ілюстрації. Пізніше до зображень додали хмарки фраз. Таким чином можна було вжитися в повсякденні ситуації і висловити їх вербально. Зображення служили візуальними допоміжними засобами. Такі ілюстрації можна знайти у коміксах.

На думку Neuner та Hunfeld, проблема використання зображень у навчанні іноземної мови полягає в тому, що вони ніколи не є однозначними. Зв'язок між візуальною привабливістю та асоціаціями зі змістом є завжди суб'єктивним.

Комунікативна дидактика вносить зміни у викладання іноземної мови. Зображення у підруч-

никах стають функціональними, а не лише декоративними.

Застосування методу візуалізації при поясненні лексичного матеріалу є більш ефективним, ніж прості вербальні пояснення чи переклад.

Потенціалу використання зображень у навчанні іноземної мови присвячували свої роботи німецькі науковці U. Abraham, St. Breidbach, W. Hallet, C. Hecke, C. Surkamp. Принципам візуалізації приділяють увагу сучасні науковці, такі як Н.В. Бровка, Н.О. Резник, Р. Арнхейм, Б.П. Ердінієв, А.А. Вербицький, Г.К. Селевко, В.О. Далінгер, Ю.М. Плотинський та інші. Сьогодні ми можемо говорити про так звану постметодологічну фазу, в якій у центрі уваги знаходяться студенти, їх особистість та соціальне підґрунтя. Важливу роль відіграє й швидке поширення цифрових технологій, які пропонують нові можливості візуалізації (напр., анімацію та інтерактивні засоби).

Мета статті полягає в дослідженні особливостей ефективного використання візуальних засобів для навчання студентів лексики на початковому етапі вивчення німецької мови з метою підвищення мотивації та розвитку креативності.

Виклад основного матеріалу. Зображення зазвичай вважаються легкими для розуміння засобами спілкування та розуміння. Вважається, що вони легші для сприйняття, ніж іншомовні тексти. З цієї причини багато вчителів іноземної мови на уроках працюють з ілюстраціями з підручників, ілюстрованих книжок чи журналів, з коміксами чи навіть з карикатурами (Masaire, Hosch, 1996).

Візуалізація походить від латинського слова «visualis», що означає бачити і вчитися. Візуалізація – це представлення будь-якої інформації за допомогою зображень, яке служить для підвищення ефективності розуміння і засвоєння інформації, поданої за допомогою різноманітних зображень, графіки або мультимедійних засобів.

Візуальні інструменти – це інструменти, які служать для активізації процесу навчання, роблять його більш зрозумілим і реалістичним. Як доказ цього, згідно з дослідженням, проведеним англійським вченим Cuban (2001), 1% інформації засвоюється через смак, 1,5% дотиком, 14,5% запахом, а решта 83% через зір.

Зображення можуть використовуватись на різних етапах заняття в залежності від мети. Слід враховувати актуальність, релевантність (спорідненість зображень з інтересами певної вікової групи) та відповідність навчальному плану. Masaire і Hosch також розрізняють загальні та специфічні критерії щодо використання зображень. Загальні критерії пов'язані зі змістом (наповне-

нням) та формою зображення, а специфічні критерії – з країнознавчою складовою зображення.

До загальних критеріїв відносяться:

– графічна/технічна якість, розбірливість (погана якість може призвести до втрати інтересу до побаченого);

– естетичність («гарні» зображення сприяють підвищенню мотивації у студентів);

– зміст/тема (інформаційно-насичений зміст зображення): зображення, які є носіями змісту до певних тем, повинні бути цікавими для певної вікової групи;

– просторова відкритість (зображення повинні пропонувати студентам достатньо матеріалу таким чином, щоб вони могли представити собі подальшу інформацію);

– часова відкритість (студенти можуть уявити собі, що відбувалося до події, зображеної на малюнку, та що буде після);

– соціальна відкритість (зображені на малюнках будинки або портрети сімей можуть надати інформацію щодо соціального статусу, підґрунтя тощо);

– комунікативна відкритість (малюнки, на яких зображені ситуації, де люди щось говорять або показують, можуть допомогти у розвитку монологічного та діалогічного мовлення);

– відкритість, пов'язана зі змістом (зображення повинні спонукати до роздумів, студенти при цьому висловлюють припущення щодо деталей);

– попередні знання (якщо у студентів недостатньо знань для можливості висловлювання, зображення можуть негативно впливати на мотивацію).

Застосування зображень у навчанні іноземної мови пов'язано не лише з перевагами. Тому важливо враховувати, коли використання зображень може бути корисним, а в яких випадках воно здається непотрібним чи зайвим. Іноді інформацію можна представити більш чітко та докладніше за допомогою слів, ніж зображень. Виникає питання, які саме візуалізації доречні при навчанні лексичного матеріалу.

Одну з перших класифікацій зображень запропонував у 1991 році Sturm (Sturm, 1991: 7–9). Він виокремлює 8 груп зображень і фокусується при цьому насамперед на використанні зображень у підручниках:

1) зображення для семантизації (представляють окремі слова або частини тексту наочно);

2) зображення для візуалізації мовних (граматичних) структур;

3) зображення як імпульс для побудови тесту;

4) зображення як символи, які повторюються у підручниках і допомагають орієнтуватися,

напр., персонажі коміксів, які коментують текст або зображення та дають інструкції;

5) зображення як перевірка процесу розуміння (напр., студентам пропонують намалювати зображення в якості контролю розуміння прочитаного чи почутого);

6) зображення для перевірки досягнень (напр., у навчальних тестах);

7) зображення для структури тесту (використовуються у вправах типу «відповідність частини тексту зображенню»);

8) декоративні зображення (на думку Sturm, можуть мати навіть негативний вплив на студентів). Zeuer вказує на проблематичне впровадження декоративних зображень на початковому етапі вивчення мови: «[у «початківців» можуть] виникати труднощі під час розподілу значущої та неважливої інформації, тому навчальні матеріали не повинні містити зображень з чисто декоративною функцією» (Zeuer, 2017: 672).

Інша класифікація поділяє зображення на: декоративні, розважальні (зазвичай використовуються у засобах масової інформації) та інформативні. Серед інформативних зображень Masure і Hosch розрізняють ілюстрації, логічні та аналогові зображення. До ілюстрацій відносяться документальні та художні фотографії, реалістичні малюнки, картини, піктограми, карикатури, комікси, колажі, рекламні буклети, плакати тощо. У порівнянні з логічними (як наприклад, графіки, схеми, діаграми) та аналоговими зображеннями (візуальна метафора) ілюстрації мають більш тісний зв'язок із реальним світом. Їх можна використовувати на усіх етапах вивчення іноземної мови (Masure, Hosch, 1996: 71–74).

Логічні зображення відрізняються від ілюстрацій тим, що вони не мають певної відповідності у реальному світі. Передумовою використання цих зображень є абстрактне мислення, коли студенти можуть знайти логічний зв'язок між зображенням та реальністю. Аналогові зображення мають на меті, уточнити предмет, який не можна зобразити, порівнюючи його з чимось існуючим. Логічні та аналогові зображення часто використовуються на заняттях для пояснення іншомовних структур та як підказки в навчанні.

Masure і Hosch відносять до найважливіших такі функції зображень як: передача, презентація, пояснення інформації, мотивація та оформлення (Masure, Hosch, 1993: 11).

В залежності від цілей навчання зображення можуть мати різні функції: зображення для мотивації та оформлення, зображення як носії інформації, зображення для наочності, мнемотехніка,

зображення як стимул для говоріння/письма, зображення для ілюстрації (слів, граматичних структур, жестів/міміки, ситуацій).

Зображення для мотивації та оформлення. В багатьох навчальних матеріалах можна знайти вигаданих героїв або персонажів з коміксів, які повинні пробуджувати інтерес та мотивувати студентів. Але якщо велика кількість зображень служить лише для оформлення та не має відношення до конкретного завдання, це може відволікати та демотивувати їх. Зображення та текст не повинні повністю повторювати один одного, а лише доповнювати. Тому зображення повинні виконувати також дидактичну функцію.

Зображення як носії інформації можуть допомагати отримати необхідну інформацію швидше, ніж через текст та легше сприймати навчальний матеріал.

Зображення ж для наочності мають на меті полегшити розуміння, крім того вони легше зберігаються у пам'яті (Macaire, Hosch, 1999: 85).

Мнемотехнічна функція зображень актуальна серед дітей та молоді. Тут мова йде про асоціації зображення зі словом. Під час використання мнемонічних прийомів викладач спирається на наявну в довготривалій пам'яті студентів інформацію. Передусім зображення допомагають на початковому етапі вивчення іноземної мови.

Зображення як стимул для говоріння/письма. Щоб сприяти розвитку навичок говоріння та письма, рекомендовано інтегрувати зображення у групову та парну роботу на занятті. Підібрані зображення для говоріння повинні відповідати певним принципам: висока динаміка, емоційність, новизна, не до кінця розкритий сюжет тощо. Зображення як привід для письма повинні представляти повсякденні ситуації, мати розкритий сюжет та бути відомими студентам.

Hallet (2010) розрізняє ілюстративну, семантичну, репрезентативну, пізнавальну, повчальну та наочно-естетичну функцію зображень.

Візуальні засоби виконують дві важливі функції: презентація та керування. Зображення привносять іншомовну реальність і автентичність на заняття. Застосування оптичних засобів як елементів керування сприяє формуванню навичок говоріння у студентів. Оптичні засоби мотивують, унаочнюють, урізноманітнюють роботу на занятті та зосереджують увагу студентів (Storch, 2009: 276). Чим більше функцій виконує зображення на занятті, тим більш воно підходить для використання (Reinfried, 1992: 246).

Лексика – один з найважливіших компонентів у вивченні іноземної мови. Під час роботи з лек-

сичним матеріалом за допомогою методу візуалізації викладачеві важливо правильно пояснити слова. «Значення слів, що відносяться до певних предметів, легко пояснити, тому що зображення обробляються аналогічно природному сприйняттю» (Macaire, Hosch, 1999: 85). Важливо вивчати лексику у контексті, а не ізольовано. Коли студенти вивчають німецьку мову як другу іноземну, вони створюють новий словниковий запас і вчать все з початку. Чим частіше слово повторюється і використовується в різних контекстах, тим швидше воно закріплюється і зберігається в пам'яті протягом тривалого часу. І чим більше каналів задіяні під час вивчення слів, тим краще слова запам'ятовуються і зберігаються. Недостатньо лише знати окремі слова, важливо вміти їх використовувати в різних ситуаціях.

Зображення опрацьовуються поступово і поетапно, а саме: «візуальне сприйняття зображення, формулювання гіпотези, опис зображення, інтерпретація та оцінка». Студенти сприймають зображення вперше неспівомо, потім зображення переходить у фазу фільтрації. Кожен студент сприймає це зображення по-іншому. На цьому етапі викладач може зрозуміти, чи добре було підібране зображення. На наступному етапі студенти концентруються на зображенні та на тому, що саме представляє зображення, розпізнають закодований зміст, потім інтерпретують його та оцінюють, а далі використовують ці знання у навчальному процесі. Одне й те саме зображення може наштотхнутися на різні реакції у різних вікових групах. Слід дуже усвідомлено використовувати зображення на занятті. Це означає, що зображення мають бути добре підібраними, допомагати студентам краще зрозуміти зміст зображення та запам'ятати його.

Для перевірки ефективності використання методу візуалізації для засвоєння лексичного матеріалу на початковому етапі вивчення німецької мови (для студентів другого та третього курсів) було впроваджено ряд вправ. Ознайомлення з новою лексикою починається із процесу семантизації, тобто розкриття значення нових лексичних одиниць. Для введення нової лексики були створені візуальні словники з зображеннями та вказаними словами з артиклем та множиною. Це сприяє утворенню асоціативних зв'язків та полегшує процес розуміння та запам'ятовування. Важливо вчити слова у контексті та намагатися будувати речення з новими словами (Bohn, 2000: 78). Для опрацювання теми «Знайомство» були створені анкети з використанням фотографій відомих людей, і студенти, не знаючи переклад певної

професії, могли здогадатись значення слова, дивлячись на фото як підказку.

На етапі закріплення лексичного матеріалу студентам були запропоновані наступні вправи: поєднайте слова/речення із зображеннями; прочитайте текст, «замінюючи» зображення відповідними словами. Під час вивчення теми «*Issa ma nano!*» були запропоновані ілюстрації та фото людей з їжею; студенти формували речення типу «*Sein/ ihr Lieblingsobst (Lieblingsgemüse, -essen, -getränk) ist*» ... або «*Er/sie mag ...*». В одному із завдань студентам було запропоновано обрати з трьох зображень те, щоб вони хотіли з'їсти на сніданок/обід/вечерю, описавши свій вибір. Для закріплення лексичних одиниць з теми «*Житло*» студентам було продемонстровано фотографії інтер'єрів та предметів меблів, завданням було описати своє ставлення до побаченого, спираючись на запропоновані конструкції «*Ich finde ... altmodisch/ modern/ schön/ hässlich/ praktisch/ bequem/ gemütlich ...*». Подібне завдання було використано під час вивчення теми «*Одяг*», студенти розглядали фотографії з показів мод та описували предмети одягу чи «луки». Завдяки цій вправі викладач мав змогу перевірити знання предметів одягу, кольорів, принтів, прикметників *lang, kurz, altmodisch, bequem* тощо. Зображення можуть використовуватись також під час вивчення тем «*Частини тіла*» (опис зовнішності), «*Здоров'я*» (опис скарг та хвороб), «*Подарунки*» (обрати один з двох подарунків (зображення), який би хотіли отримати, і назвати його німецькою). Також ці завдання пробуджують інтерес та підвищують мотивацію, тому що відповідають актуальним потребам та віку студентів, дають змогу не лише продукувати певне слово, а й висловити свою думку та ставлення до побаченого.

Для опису зображень можна використати наступні питання: *Was ist dargestellt? Wer/Was ist auf dem Bild? Wie findest du ...? Was ist in der Mitte (rechts, links, ...) dargestellt?* Студенти описують зображення та діляться своїми почуттями та емоціями щодо побаченого.

Для розробки прийомів підвищення ефективності використання засобів візуалізації та підвищення мотивації до вивчення німецької мови було проведено опитування серед студентів другого та третього курсів. Респонденти мали визначити, чи спрощують зображення, що використовуються в навчальних матеріалах, виконання завдання, чи, навпаки, сприймаються ними як складні для розуміння та зайвими. Аналіз результатів проведеного опитування показав, що для більшості студентів (85% опитаних) зображення допомагають краще зрозуміти та запам'ятати зміст (переклад) слів, роблять завдання більш цікавими та підвищують мотивацію до вивчення німецької мови. Для 15% опитаних зображення не відіграють важливої ролі та вони не звертають на них увагу.

Висновки. В межах цього дослідження було розглянуто особливості використання засобів візуалізації та наведено аргументи щодо доцільності використання зображень під час навчання студентів лексики на початковому етапі вивчення німецької мови. З метою підвищення мотивації студентів були впроваджені лексичні вправи з використанням зображень. Застосування методу візуалізації на заняттях німецької мови сприяє ефективному запам'ятовуванню лексичного матеріалу, підвищує мотивацію до навчання, сприяє розвитку фантазії та творчих здібностей студентів. Перспективу подальших розвідок вбачаємо у дослідженні ефективності методу візуалізації під час навчання граматичних структур.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Hallet W. Die Visualisierung des Fremdsprachenlernens – Funktionen von Bildern und visual literacy im Fremdsprachenunterricht. *Lehren und Lernen mit Bildern. Ein Handbuch zur Bilddidaktik*. 2. überarbeitete Auflage. Baltmannsweiler: Schneider Hohengehren, 2013. S. 213–223.
2. Hecke C., Surkamp C. Bilder im Fremdsprachenunterricht: Neue Ansätze, Kompetenzen und Methoden. Tübingen: Gunter Narr, 2015. 386 S.
3. Macaire D., Hosch W. Bilder in der Landeskunde. Berlin/Zürich: Langenscheidt, 1996. 192 S.
4. Macaire D., Hosch W. Bilder in der Landeskunde. Berlin/München: Goethe-Institut, 1999. 192 S.
5. Reinfried M. Das Bild im Fremdsprachenunterricht. Eine Geschichte der visuellen Medien am Beispiel des Französischunterrichts. Tübingen: Gunter Narr, 1992. 360 S.
6. Scherling Th., Schuckall H.-Fr. Mit Bildern lernen: Handbuch für den Fremdsprachenunterricht. Berlin/München: Langenscheidt, 1992. 192 S.
7. Sturm D. Das Bild im Deutschunterricht. *Fremdsprache Deutsch*. 1991. S. 4–11.
8. Zeyer T. Potenzial der Visualisierungen für mediengestütztes Grammatiklernen. *Info DaF*. 44(6). 2017. S. 666–686.

REFERENCES

1. Hallet W. (2013) Die Visualisierung des Fremdsprachenlernens – Funktionen von Bildern und visual literacy im Fremdsprachenunterricht. [Visualization of foreign language learning – functions of images and visual literacy in foreign

language teaching]. *Lehren und Lernen mit Bildern. Ein Handbuch zur Bilddidaktik*. 2. überarbeitete Auflage. Baltmannsweiler: Schneider Hohengehren, pp. 213–223 [in German].

2. Hecke C., Surkamp C. (2015) Bilder im Fremdsprachenunterricht: Neue Ansätze, Kompetenzen und Methoden [Images in foreign language teaching: new approaches, skills and methods]. Tübingen: Gunter Narr, 386 p. [in German].

3. Macaire D., Hosch W. (1996) Bilder in der Landeskunde [Images in Regional Studies]. Berlin/Zürich: Langenscheidt, 192 p. [in German].

4. Macaire D., Hosch W. (1999) Bilder in der Landeskunde [Images in Regional Studies]. Berlin/München: Goethe-Institut, 192 p. [in German].

5. Reinfried M. (1992) Das Bild im Fremdsprachenunterricht. Eine Geschichte der visuellen Medien am Beispiel des Französischunterrichts [The image in foreign language lessons. A history of visual media on the example of French lessons]. Tübingen: Gunter Narr, 360 p. [in German].

6. Scherling Th., Schuckall H.-Fr. (1992) Mit Bildern lernen: Handbuch für den Fremdsprachenunterricht [Learning with images: handbook for foreign languages teaching]. Berlin/München: Langenscheidt, 192 p. [in German].

7. Sturm D. (1991) Das Bild im Deutschunterricht [The image in a German lesson]. *Fremdsprache Deutsch*, pp. 4–11. [in German].

8. Zeyer T. (2017) Potenzial der Visualisierungen für mediengestütztes Grammatiklernen [Potential of visualizations for media-supported grammar learning]. *Info DaF*. 44(6), pp. 666–686. [in German].